

SPLIT

OMIŠKI „PUERI CANTORES”

Koncert povodom obnove župske crkve u Omišu: pjevale klape „Omiš” i „Smilje” i dječji zbor Osnovne glazbene škole Omiš pod ravnanjem prof. Rozarije Mimica

U povodu temeljite obnove župske crkve svetoga Mihovila u Omišu u istoj crkvi prošle subote održan je prigodni svečani koncert što ga je organizirao Centar za kulturu općine Omiš. Spomenimo odmah da je taj Centar, na poseban način njegov direktor *Mihovil Popovac*, inicijator, organizator i koordinator brojnih kulturnoumjetničkih manifestacija: iskapanja, restauriranja, gradnje, izdavanja knjiga, zbornikâ, časopisâ, organiziranja Festivala, izložaba, tribina, predstavljanja, koncerata i nadasve osnivanja *Osnovne glazbene škole* (koja će se zvati „Lovro Matačić”), jedine nove osnovne škole u nezavisnoj i demokratskoj Hrvatskoj.

U prvom dijelu koncerta pjevale su klape domaćini – „Omiš” i „Smilje”; obje vodi *Duško Tambača*. Klapa „Omiš” ovim nastupom proslavila je svoj dvadeseti nastup na omiškom festivalu dalmatinskog klapskog pjevanja. Od njihova pjevanja te večeri posebno bismo istaknuli izvedbu u dodatku *Arca-deltove Ave Maria*; izvedba je bila intonativno čista i stilski vjerna. Klapa „Smilje” pred svojom domaćom publikom proslavila je ovogodišnju „berbu” svih mogućih nagrada na *Omiškom festivalu*. Klapa je pjevala u prepolovljenom sastavu; četiri članice su bile bolesne. U ovom dijelu koncerta još je s dvije skladbe nastupio član opere HNK u Splitu tenor *Sveto Matošić Komnenović* izvedbom *Ave Maria* Bernardina Sokola i *Tužaljku* Federica F. Cilea; na glasoviru ga je pratila *prof. Rozarija Mimica*.

Mnogobrojna publika živo je očekivala drugi dio koncerta, nastup Dječjeg pjevačkog zbora Osnovne glazbene škole. Ti mali „pueri cantores” pod ravnanjem svoje profesorice Rozarije Mimica upravo su zadivili svojim pjevanjem, uzevši u obzir da škola radi tek godinu dana a zbor tek nekoliko mjeseci. Prof. Mimica izabrala je već na početku „ozbiljni” repertoar kojega su djeca (a i publika) ozbiljno i oduševljeno prihvatili. Tako smo čuli Pergolesijevu *Onaj cvijetak žuti*, Ferjančičevu, u Sokolovoj obradi, *Večernji zvon*, Haydnovu *Nestala je sekica* i Engelhardovu *Ave Maria* (solist Sveto Matošić Komnenović). Uz glasovirsku pratnju *prof. Vere Pavasović* djeca su pjevala intonativno čisto i ritmički precizno. I tako je ovim nastupom Rozarija Mimica očitovala još jednu svoju glazbeno-umjetničku dimenziju, naime zborovođe dječjeg zbora, uz onu poznate pijanistice.

Osnovna glazbena škola probudila je u Omišu i cijeloj općini živo zanimanje za glazbu, rekao bih više nego sam *Omiški festival klapa*, a prvi rezultati, koji mnogo obećavaju, već su vidljivi.

Petar Zdravko BLAJIĆ

GLAZBA U MANIFESTACIJI KNJIGE
MEDITERANA

U bogatom programu ovogodišnje *Knjige Mediterana* glazba je dobila prilično prostora; nadati se je da će sve predviđeno

biti i ostvareno. Ipak, recimo odmah, kad se radi o glazbi, u organizacijskom pogledu, kao i prošlih godina ima nepotrebnih propusta. (Predavanje M. Grgića: *Splitske muzikalije 18. stoljeća* nije održano a da zainteresirani nisu bili obaviješteni, kao niti itko u konkatedrali gdje se je trebalo održati.). Gotovo da je i koncert *Ane Domančić-Krstulović* na flauti i *Marija Penzara* na orguljama izostao radi organizacijskih propusta. Odziv publike je bio vrlo slab, gotovo uvredljivo slab za recimo bez sustezanja, vrlo dobar koncert.

Mladi zagrebački orguljaš s brojnim nastupima u domovini i po Europi, *Mario Penzar*, i flautistica, naša Splićanka, možemo slobodno reći naše prvo ime za taj instrumenat, *Ana Domančić-Krstulović*, svoj su predviđeni program odsvirali vrlo uspješno usprkos destimulativnim okolnostima. Flauta je u svom rudimentarnom obliku među najstarijim instrumentima uopće, a i orgulje su vrlo stari instrumenat. Moglo bi se reći da orgulje svoj nastanak imaju zahvaliti upravo flauti. Naime, više flauta, različite veličine i oblika, spojenih u jednu cjelinu, postale su orgulje, a orgulje su se odužile i još se uvijek odužuju flauti na način da među svojim registrima neizostavno imaju jedan ili više registara flaute. „Krvna povezanost” tih dvaju instrumenata, budući da su se našli u rukama dobrih majstora, došla je do punog izražaja na koncertu u konkatedrali 30. rujna. Konkatedralne orgulje firme *Mayer* u zajedničkoj igri s flautom imale su ulogu, zahvaljujući upravo odličnoj registraciji, diskretnoga ali spretnog i nezaobilaznog „kavalira”.

Flauta je mogla nesmetano pjevati, upravo šetati u punom svome opsegu a da ne „izleti”, da ne povrijedi diskretnost orgulja. U točkama u kojima su orgulje same bile u igri kao da su se htjele iskazati u bogatstvu svoje registracije i u potentnosti zvuka.

Program koncerta se je sastojao od pet zajedničkih točaka za flautu i orgulje i dvije orguljske skladbe. Od orguljskih skladbi, uz *Preludij i fugu u g-molu* njemačkog skladatelja *Dietricha Buxtehudea*, svježe je zazvučala originalna skladba *De profundis* suvremenog danskog skladatelja *Nielsa la Coura*. U zajedničkom muziciranju čuli smo *Sonatu Michaela Blaveta*, *Fantaziju Ludviga Krebsa*, dopadljivu i lepršavu *Sonatu B. Marcellija* i modernu u ritmu i harmoniji *Trois mouvements Jeana Alaina*.

Što se programa tiče, iako je bio raznolik i zanimljiv, izveden s proživljenom zauzetošću, u izvrsnoj suradnji dvoje uigranih umjetnika, ipak bismo primijetili što se programa tiče, budući da je koncert uvršten u program *Knjige Mediterana* možda su mogli biti zastupljeni skladatelji svih zemalja učesnica (Italija, Malta, Francuska i Hrvatska); u svakom slučaju u programu se trebala naći barem jedna skladba hrvatskog autora. Trebalo je, naime, gostima i stranim sudionicima, od kojih nijedan nije bio na koncertu, pokazati da i mi „konja za trku imamo”. Naš se je autor možda mogao naći barem u dodatku umjesto, inače lijepe i zanimljive *Chopinove Varijacije na Rossinijevu temu*. Bila je to večer lijepe glazbe, u adekvatnom prostoru, na odličnim instrumentima u lijepoj prezentaciji dvoje samozatajnih glazbenika koji su svoj posao pošteno odradili.

Svečano zatvaranje manifestacije *Knjiga Mediterana* održano je u konkatedrali sv. Petra prigodnim vokalno-instrumentalnim koncertom kojemu je prethodilo predavanje o *splitskim muzikalijama u 18. stoljeću Miljenka Grgića*. Koncert je

otvorila gospođa *Gordana Sladoljev*, predsjednica društva *Prijatelji kulturne baštine*, koje je organiziralo i predavanje i koncert, a onda je akademik *Kruno Prijatelj* u ime *Hrvatske akademije znanosti i umjetnosti*, kao jednog od organizatora čitave manifestacije *Knjige Mediterana*, rezimirao sva događanja i pripomenuo kako se prošlogodišnja manifestacija odvijala pod uzbunama i zamračenjima a ovogodišnja, evo, u slobodnom, sunčanom i kišnom Splitu; ove godine sudjelovale su četiri zemlje, dogodine ih očekujemo više, posebice onih iz arapskog svijeta.

Konceptiju prigodnog koncerta narušile su dvije orguljske skladbe J.S. Bacha (*Toccata u d-molu* i koral *Jesus bleibet meine Freude*), stoga što su sve ostale skladbe bile iz hrvatske glazbene baštine, ako u tu baštinu ubrojimo na svoj način i introit *Jubilare Deo* gregorijanskog koral. Vokalne skladbe izvedene a cappella ili uz orguljsku pratnju izveo je *Chorus Spalatensis*, donedavni *Splitski vokalni oktet*, kojega sada vodi *mo. Šime Marović*. Sve instrumentalne skladbe (J.S. Bach, V. Jelić, T. Cecchini, J. Bajamonti, A. Vidaković) na orguljama je izvela orguljašica u splitskoj katedrali *mo. Mirta Mačina Škopljanac*, a u tri skladbe pridružili su joj se *prof. Josip Biskupović* na saksofonu i *prof. Ivan Borčić* na klarinetu. Prirodna ljepota i primjerena kultiviranost glasa baritona *Joška Alajbega* osobito je došla do izražaja u skladbi *Ave verum* Franje Krežme. U Marovićevoj skladbi *Zdravo puna ti milosti* pjevanju *Chorusa* kao solisti pridružili su se tenor *Branko Kljaković* i bariton *Neno Smodlaka*, i sami odnedavno članovi istog sastava.

Od instrumentalnih skladbi u izvedbi s. Mačine istakli bismo veličanstvenost Vidakovićeve *Fantazije i fuge u f-molu* i svojevrsnu dražesnost Bajamontijeve *Sonate u C-duru*. Josip Biskupović i Ivan Borčić, kao pravi profesionalci, s uživljavanjem u stilske karakteristike djela izveli su skladbe Bajamontija i Cecchinija. *Chorus Spalatensis* u svojoj izvedbi gregorijanskog koral inzistira na tzv. reperkusivnim notama i inače izvedbu svih ostalih skladbi karakterizirala je doza suzdržljivosti, iako su oni, zaista, najkvalificiraniji splitski vokalni ansambl za sakralni repertoar. Svakako, bio je to dostojan završetak i zaključak i glazbeno bogate manifestacije *Knjige Mediterana*.

Petar Zdravko BLAJIĆ

BAR

LITURGIJSKA GLAZBA POSLIJE KONCILA U NADBISKUPIJI BARSKOJ

Napomena: U nadbiskupiji ima župa u kojima je u upotrebi hrvatski jezik (manji dio), dok u drugima albanski (veći dio).

Prije Koncila se u liturgiji upotrebljavao latinski, ponegdje i hrvatski, dok u župama albanskoga govornog jezika ponekad i ponešto i albanski, ali svakako u manjoj mjeri nego od kada je uveden u liturgiju narodni jezik.

Što je o jeziku rečeno vrijedi i za liturgijsko (i izvanliturgijsko) pjevanje.

Prije Koncila se u albanskim župama za većih svečanosti pjevalo *Kyrie, Gloria, Credo, Sanctus* i *Agnus Dei* na latinskom po jednoj varijanti gregorijanskog napjeva. Pjevali su to pjevači (muškarci, jer žena nije sudjelovala u liturgiji). Taj napjev su uveli, koliko mi je poznato, misionari franjevci (Talijani). Ovakvo pjevanje je sada napušteno od kada je uveden albanski jezik u liturgiju.

Ranije se za vrijeme mise (riječ je o albanskim župama) pjevala krunica (*Gospina*) i to naizmjenično muškarci i ženske. Ovim bi pjevanje (koje se prekidalo za vrijeme propovijedi i posvećenja) narod zaokupljao. Nakon posvećenja pjevao se jedan napjev Euharistiji (sve monofono, jer polifonija nije bila poznata po našim seoskim albanskim župama). Pjevanje krunice se sada koristi u izvanliturgijskim pobožnostima (svibanj, listopad), dok napjev poslije posvećenja (i ranije na albanskom) i sada je u upotrebi.

Postojala je praksa pjevanja glavnih molitava (posebni napjev, pučki) počev od Očenaša... Vjerovanja... Zapovijedi, sakramenata itd. To se obično činilo prije mise u nazočnosti naroda. Time se omogućilo lakše pamćenje.

Postojala je praksa pjevanja napjeva o vjerskim istinama u stihovima, kao npr. "Unë prej Zotit jam i kështen" /Kršćanin sam po Božjoj milosti/, kratki sadržaj glavnih vjerskih istina uz svoj posebni napjev. (Ovo se ponegdje još upotrebljava kod poučavanja djece u vjeronauku.) Bilo je u praksi i pjevanje korizmenih napjeva, kao i pokorničkih (i danas ponegdje u upotrebi, posebno kod održavanja misija). Bilo je (i ima) napjeva u čast sv. Anti, Blaženoj Djevici Mariji, Božićnih napjeva.*

U župama hrvatskog govornog jezika situacija je bila (i jest) bolja, posebno u onim župama gdje su bile redovnice, koje su uglavnom vodile crkveno sviranje i pjevanje. U njima se pjevaju odgovarajući misni dijelovi. Zbor je formiran ili od redovnica (gdje ih ima više) ili od djece i djevočica. U Baru (gdje je i ranije postojao crkveni zbor) pokušalo se formirati mješoviti zbor prigodom jubileme godine 900-obljetnice Nadbiskupije. U ostalim župama hrvatskog govornog jezika (Cetinje, Nikšić, Podgorica) zbor vode časne sestre i koriste se stari i novi napjevi.

Sudjelovanje naroda u tim župama kod liturgijskih slavlja je najbolje u Baru, gdje se ide za tim da pjeva cijela nazočna zajednica.

U planinskim i seoskim župama albanskoga govornog jezika sudjelovanje naroda u liturgijskom pjevanju je veoma rijetko; rijetko se uopće pjeva. U gradskim albanskim župama (Tuzi, Ulcinj, Podgorica – ova zadnja dva grada upotrebljavaju oba jezika) ima pjevanja (izuzev Ulcinja, ranije ga je bilo), jer u župi ima časnih sestara. One se koriste za pjevanje prigodice i u planinskim i seoskim župama (za župsku slavu, za krizmu) skupa sa svojim pjevačicama.

* Za vrijeme Križnog puta pjevale su se kitice "Stala plačuć" (na albanskom gregorijanskom napjevom uz dodatak talijanske kitice "Santa Madre, deh voi fatte" sa odgovarajućim napjevom).